

Raadsinformatiebrief

Aan: de gemeenteraad

Datum: 23 september 2024

Portefeuillehouder: Wethouder Vijselaar

Naam behandelend ambtenaar: Gilbert Okx

Organisatieonderdeel: Financiën, Inkoop en Juridische Zaken

Registratienummer: 748727

Ter inzage:

Bijlage(n): 1 | Septembercirculaire gemeentefonds 2024

Onderwerp: Uitkomsten septembercirculaire gemeentefonds 2024

Geachte raad,

Aanleiding

De 342 gemeenten ontvangen meerdere keren per jaar een circulaire van het Rijk waarin de ontwikkeling van de algemene uitkering is weergegeven. De algemene uitkering is de belangrijkste inkomstenbron voor gemeenten. Over de uitkomsten van de meicirculaire 2024 is in juli 2024 een raadsinformatiebrief uitgebracht. Nu wordt ingegaan op de septembercirculaire 2024 die op Prinsjesdag is verschenen. Eind december 2024 staat de volgende circulaire gepland over de algemene uitkering.

Kernboodschap

Beperkte verbetering van de financiële positie van de gemeente De Ronde Venen

- Over de periode 2024 – 2028 is er sprake van een groei van de algemene uitkering van de uitkering met € 300.000. Dit is verdeeld over een nadeel van € 590.000 in 2024 naar een voordeel van € 480.000 in 2028.
- Vanaf 2026 houdt het Rijk rekening met de stijgende zorgkosten door vergrijzing, specifiek voor de wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).
- Er zijn extra middelen beschikbaar voor nieuwe en gewijzigde taken, zoals de Wet Betaalbare Huur, problematiek rondom tweeverdieners, en openbare bibliotheken.
- De Vereniging van Nederlandse Gemeenten is in overleg met het Rijk over het 'ravijnjaar 2026' en over het voldoende compenseren van de stijging van kosten voor lonen en prijzen. Hierover volgt meer informatie en nog uit te brengen circularies.

Effecten op de begrotingsresultaten 2024 - 2028

In onderstaande tabel is opgenomen de effecten op de begrotingsresultaten 2024 – 2028.

Effecten op de begrotingsresultaten Ontwikkeling algemene uitkering voor de jaren 2024 – 2028 (bedragen x € 1.000)

	2024	2025	2026	2027	2028
A. Bij: Hogere opbrengst algemene uitkering	0	260	50	40	490
B. Af: Lagere opbrengst algemene uitkering	-540	0	0	0	0
C. Af: reservering taak Wet Betaalbare huur	-30	-40	-30	-20	-10
D. Af: reservering taak Alleenverdienersproblematiek	-20	0	0	0	0
E. Af: reservering Openbare bibliotheken	0	-135	-135	0	0
F. Verbetering begrotingsresultaat		85		20	480
G. Verlaging begrotingsresultaat	-590		-115		

De onderdelen A. tot en met E. zijn toegelicht bij het onderdeel 'Uitkomsten van de Septembercirculaire 2024 ten opzichte van de Meicirculaire 2024' van deze raadsinformatiebrief.

Het nadeel van € 590.000 in 2024 wordt opgenomen in het gewijzigd raadsvoorstel van de Tweede bestuursrapportage 2024.

De verbetering van de begrotingsresultaten voor 2025, 2027 en 2028 werken door in de Programmabegroting 2025 – 2028. Het nadeel in 2026 werkt eveneens door in de Programmabegroting 2025 -2028. Deze aanpassingen maken onderdeel uit van de begrotingsbehandeling 2025 – 2028 door de uitkomsten septembercirculaire gemeentefonds 2024 op te nemen in een gewijzigd raadsvoorstel samen met overige raadsbesluiten van september 2024.

Uitkomsten van de Septembercirculaire 2024 ten opzichte van de Meicirculaire 2024

In onderstaande tabel is opgenomen de omvang van de verwachte opbrengst van de algemene uitkering voor de jaren 2024 tot en met 2028. Vervolgens zijn de ontwikkelingen vermeld naar algemene mutaties en taakmutaties. Algemene mutaties hebben gevolgen voor de financiële ruimte van de gemeente. Taakmutaties daarentegen hebben gevolgen voor de uitvoering van gemeentelijke taken en de daarbij behorende kosten en opbrengsten.

Ontwikkeling algemene uitkering voor de jaren 2024 – 2028 (bedragen x € 1.000)

	2024	2025	2026	2027	2028
A. Stand septembercirculaire 2024	77.340	81.020	77.930	79.080	80.420
B. Stand meicirculaire 2024	77.880	80.760	77.880	79.040	79.930
C. Verschil (+ = hogere opbrengst en - = lagere opbrengst)	-540	260	50	40	490
Verklaring van de verschillen					
Algemene mutaties:					
1. Afrekening ruimte onder BCF-plafond 2024	300	300	300	300	300
2. Landelijke volume- en prijsontwikkelingen	-890	-215	-415	-280	180
3. Compensatie voor besparingsverlies Jeugd	0	0	0	0	0
Subtotaal algemene mutaties	-590	85	-115	20	480
Taakmutaties:					
4. Wet Betaalbare huur	30	40	30	20	10
5. Alleenverdienersproblematiek	20	0	0	0	0
6. Openbare bibliotheken	0	135	135	0	0
Subtotaal taakmutaties	50	175	165	20	10
Totaal verschillen (+ = hogere opbrengst en - = lagere opbrengst)	-540	260	50	40	490

Toelichting:

1. Afrekening ruimte onder BCF-plafond 2024

Gemeenten kunnen de btw die ze betalen declareren bij het Rijk (het zogenoemde Btw-compensatiefonds). Dit fonds kent echter een plafond. Declareren de gezamenlijke gemeenten méér dan er in het Btw-compensatiefonds beschikbaar is, dan past het gemeentefonds bij. Blijft er geld over, dan vloeit dit terug naar het gemeentefonds. Uit de septembercirculaire blijkt dat er in 2024 € 447 miljoen landelijk wordt toegevoegd aan het gemeentefonds. Voor de gemeente De Ronde Venen betekent dit een opbrengst van € 900.000. Hiermee was als voor € 600.000 rekening gehouden waardoor er per saldo een voordeel ontstaat van € 300.000. Vanaf 2025 is een stelpost opgenomen van € 900.000 en dit past binnen de normen van de provinciale toezichthouder.

2. Landelijke volume- en prijsontwikkelingen

Landelijke aanpassingen in de maatstaven zoals huishoudens met een laag inkomen, inwoners boven de 75 jaar en inwoners met een migratieachtergrond zorgen voor aanpassingen in de omvang van de algemene uitkering. Vanaf 2026 houdt het Rijk rekening met de vergrijzing en de daarbij behorende zorgkosten van de Wmo. Door beide aanpassingen daalt de omvang van de algemene uitkering met € 890.000 in 2024 en ontstaat een voordeel van € 180.000 in 2028.

3. *Compensatie voor besparingsverlies Jeugd*

In het coalitieakkoord Rutte IV was een aanvullende besparing in het kader van Jeugdzorg (jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering) opgenomen, oplopend tot structureel € 511 miljoen vanaf 2027. In het hoofdlijnenakkoord is afgesproken dat deze bezuiniging vervalt. Voor 2025 was al eerder incidenteel € 500 miljoen toegevoegd aan de algemene uitkering. Nu wordt er voor 2026 en latere jaren dus weer € 511 miljoen toegevoegd aan het gemeentefonds. Voor de gemeente De Ronde Venen heeft dit geen effect omdat hier al rekening was gehouden.

Voor de jaren 2026 en volgende jaren is rekening gehouden dat het Rijk uitvoering geeft aan de Hervormingsagenda Jeugd en dat de gemeente De Ronde Venen wordt gecompenseerd met € 280.000 in 2026 en aflopend naar € 250.000 in 2028. Hiermee is al rekening gehouden en in de nog uit te brengen circulaire wordt hierover meer informatie verstrekt.

4. *Wet Betaalbare huur*

Met de Wet betaalbare huur wordt de op 1 juli 2023 in werking getreden Wet goed verhuurderschap gewijzigd. Met de Wet betaalbare huur krijgen gemeenten de bevoegdheid om toezicht te houden en handhavend op te treden over:

- a. De maximale huurprijzen die gelden op grond van het woningwaarderingssysteem (WWS).
- b. De maximale huurverhogingen in de gereguleerde sector.
- c. De informatieplicht voor verhuurders om hun huurders een puntentelling te overleggen bij het afsluiten van een contract.

Het Rijk stelt middelen ter beschikking om gemeenten financieel te ondersteunen bij de implementatie en uitvoering van de wet. Het gaat om € 30.000 in 2024 aflopend naar € 10.000 in 2028. Deze bedragen worden toegevoegd aan de budgetten van 'Wonen en bouwen'.

5. *Alleenverdienersproblematiek*

De alleenverdienersproblematiek laat zien dat ingewikkelde stelsels van belastingen, toeslagen en uitkeringen soms zorgen voor bestaansonzekerheid. Het kabinet start een hervormingsagenda om de inkomensondersteuning te vereenvoudigen. De gemeente De Ronde Venen ontvangt in 2024 € 20.000 om via de bijzondere bijstand de gemiste huur- en zorgtoeslag van 2023/2024 te compenseren. Dit bedrag wordt toegevoegd aan het budget voor 'Bijzondere bijstand', wat helpt om de bestaansonzekerheid te verminderen en ervoor te zorgen dat werken (meer) loont

6. *Openbare bibliotheken*

In de periode 2023 - 2024 kregen gemeenten een specifieke uitkering voor het versterken van het lokale bibliotheekstelsel. Vanaf 2025 krijgen gemeenten een wettelijke zorgplicht voor de openbare bibliotheek. In de periode tussen de specifieke uitkering en de invoering van de wettelijke zorgplicht ontvangen gemeenten een tijdelijke uitkering, om zich goed voor te kunnen bereiden op de periode van de zorgplicht. Voor de gemeente De Ronde Venen betekent dit dat ze € 135.000 ontvangen voor de jaren 2025 en 2026, wat wordt toegevoegd aan het budget voor bibliotheken. Dit is onderdeel van een landelijke bijdrage van € 59,3 miljoen.

Vervolg

De uitkomsten septembercirculaire gemeentefonds 2024 worden opgenomen in het gewijzigd raadsvoorstel bij de Programmabegroting 2025 – 2028 en in het gewijzigd raadsvoorstel de Tweede bestuursrapportage 2024.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van de gemeente De Ronde Venen

Marco Vonk
secretaris

Maarten Divendal
burgemeester